

ZAHÁJENÍ VÝSTAVY
« LUNE D'HIVER / LUNA ZIMNÍ »

12. prosince 1995

Paní ředitelko, pane starosto, pánové volených institucí, drazí přátelé.

Děkuji vám srdečně, že jste přišli na tuto vernisáž i přes okolnosti, které nám náš každodenní život znesnadňují¹. Výstava „Lune d'hiver / Luna zimní“², zrovna tak jako výstava „Dvojí domov / Deux terres“ otevřená momentálně v Praze a výstava „Adventní čas“³ zahájená nedávno ve Voreppe panem Michelelem Hannoun, poslancem a starostou a která je organizovaná Asociací *Romarin – Přátelé Suzanne Renaud a Bohuslavava Reynka* při příležitosti vydání *Básnického díla Suzanne Renaud v překladu Bohuslava Reynka*.⁴

* * *

Toto souběžné dílo – poezie Suzanne Renaud a její český překlad Bohuslavem Reynkem – je výsledkem souhry mimořádných okolností života naší krajanek: její manželství s českým umělcem Bohuslavem Reynkem a posléze její exil daleko od rodného domova z důvodů událostí té doby.

Narozená v Lyonu do grenobelské rodiny s italským původem Charlese Tartari, děkana fakulty, Suzanne Renaud prožila plných třicet let v Grenoblu v ulici Lesdiguières č. 9 a takřka třicet let v Petrkově v Čechách, v rodné vesnici svého manžela, českého básníka, překladatele a rytce Bohuslava Reynka. Vzhledem k tomu, že tento vynikající znalec našeho jazyka se od dvacátých let velmi zajímal o mladou francouzskou literaturu, čímž i objevil první poezii Suzanne Renaud z Grenoblu a svým překladem jejího díla *Zde tvůj život... (Ta vie est là...)* k němuž obdržel od autorky právo, se s ní seznámil a nakonec v roce 1926 i oženil. Mezi roky 1926 až 1936 pak Suzanne Renaud a Bohuslav Reynek střídavě pobývali v zimě v Grenoblu a v létě v Petrkově až se nakonec definitivně usadili s dvěma dětmi Michelelem a Danielem v Petrkově, v Čechách.

Z důvodů války a jejich následků, Suzanne Renaud se už nikdy do Dauphiné nevrátí. Básnička mizí z horizontu francouzské literatury. Bohuslav Reynek si v té době klade za cíl seznámit svou zemi s dílem své ženy. Překládá a často i vydává mnohé svazky Suzanne Renaud, které jsou publikovány v Československu mezi léty 1926 a 1947, to jest období, které je na této výstavě představeno.

A takto, v té české zemi kde i spočívá, si lidé zamilovali a obdivují natrvalo Suzanne Renaud kdy její poezie je nepřetržitě publikována v nových překladech, zatímco dílo v originále zůstává ve Francii neznámé.

Bylo tedy už na čase nechat dílo Dauphiňanky vyjít z tohoto tak nepochopitelného editorního mlčení na veřejnost. Uskutečnění kritického vydání *Díla Suzanne Renaud*, ke které se rozhodla nadace l'Association *Romarin*, se stala nezbytnou, aby básnička našla své místo mezi ostatními tvůrci.

Připomeňme s vděkem jen první práci vykonanou Pierrem Dallozem a Michele Reynkem, kteří mezi léty 1982 a 1984 shromáždili rukopisy nacházející se v soukromých sbírkách v Dauphiné a v Česku a kteří je opsali nebo zkopírovali, aby byly poté uloženy v Městské knihovně v Grenoblu.

* * *

Výstava „Luna zimní“ doprovází událost, kterou tvoří vydání knihy *Œuvres – Dilo. Básnické dilo Suzanne Renaud v překladu Bohuslava Reynka*.⁵

Titul „Luna zimní“ evokuje zimy strávené v Grenoblu v letech 1926 až 1936. V tomto období Galerie Saint-Louis v Grenoblu a Salón Effort (Úsilí) představily první výstavy Bohuslava Reynka, jeho uhly, akvarely a pastely, umělecký jazyk vyjadřující jeho básnické pocity. Rovněž pro Suzanne Renaud toto období bylo intenzivní a tvůrčí.

A právě během těchto deseti let se utvořily mnohé svazky mezi Suzanne Renaud, Bohuslavem Reynkem a jejich přáteli z Dauphiné. Tito postupně zakoupili kresby, malby a později rytiny, čímž se nepozorovaně vytvořil první kruh přátel. Tyto svazky zůstanou neporušené z generace na generaci umožňující takto dnes znovu vytvořit a znovu objevit toto literární a umělecké bohatství.

Poměrně většího formátu, pastely a uhly představují krajiny bezprostředního okolí Grenoblu, kam umělec chodil nejčastěji pěšky: Corenc, Saint-Nizier d'Uriage, Vaulnaveys... Zjišťujeme jen, že Reynek se jednoduše vyhýbal malbě pozadí vysokých hor, které Grenoble obklopují: soudil, že naše město je smutné a šedé pod „ledovou a nepřístupnou patronací Notre-Dame“, čímž takto označoval naše krásné hřebeny hor Belledonne, o kterých mnoho let později Suzanne Renaud vzpomínala s dojetím ve svých dopisech své přítelkyni, malířce Henriette Gröll: „*Ta minuta, kdy naše vzletné a narůžovělé hory kvetou jako sady*“.⁶

Raději maluje románské kaple v Corenc, Saint-Firmin de Mésage a vinice tenkrát zakládané na pozvolných předhořích alpských brázd a přitahovaly jej též krajiny, které poznal při návštěvě Giona, barevné krajiny z Vysoké Provence a Tricastinu. Míval rád vůni rozmarýnu, zastavoval se, aby maloval motivy, které pro středoevropana musely být velmi exotické jako kvetoucí mandlovníky...

Začátkem třicátých let se Bohuslav Reynek odklání od velkých formátů, zanechává kresby a pastely, aby vtělil svůj básnický deník do svých prvních suchých jehel. Začíná rýt do malých desek, nejdřív s přesnou předkresbou a posléze „à la prima“, to jest rovnou do desky. Též v díle překladatele pokračuje : nejdříve dílo Suzanne Renaud a vedle tradičních děl jako La Fontainovy *Bajky* – které překládal pět let – díla Péguyho, Paula Valéry, Giona, Bernanose, Claudela, Francis Jammese, Tristana Corbière... Tato výstava ukazuje ve vitrinách několik originálů těchto překladů.

My zde tedy představujeme díla toho intimního a šťastného období, které předchází velké ryté dílo (které bylo ukázáno zde v tomto sále v březnu 1994 a které je možno shlédnout částečně zrovna teď ve Villa des Arts ve Voreppe).

A konečně výstava přináší grenobelskému divákovi několik objevů, které zpětně od desíti let osvětlují grafické dílo Boguslava Reynka: jeho linoryty. Laskavě zapůjčené Národní galerií v Praze, soubor těchto linorytů byl vyhotoven v jediném roce 1920, v době kdy tato technika jakož i dřevoryty byly velice populární v Německu a v Česku pod vlivem Josefa Čapka. Tato díla mladosti jsou velice vzdálena jemným mědirytinám, jichž se Reynek stal později specialistou, neboť poetický náboj umělce byl tenkrát pod vlivem německého a rakouského expresionismu, který se takto Reynek snažil předat velkým básníkům své vlasti překladem Trakla.

Tyto linoryty ilustrují svazek, který odráží u Reynka souběžnost umění a poezie: *Had na sněhu* (1924), znovu vydaný v České republice a který *Romarin* vydá v nejbližší době ve francouzském překladu.

* * *

Příběh Suzanne Renaud a Bohuslava Reynka ztělesňuje to, co spisovatel Václav Jamek nazval ve své předmluvě ke knize Suzanne Renaud, „frankofonií“, což si představuje jako „bratrství, dalekou expedici k objevení druhého“. Dědictví, které nám oba básníci zanechávají zůstává společně oběma zemím, oběma kulturám, oběma územím, *domovům* obou básníků... slovo (do francouzštiny) nepřeložitelné, které znamená doma, dům, doma nejlépe, v našem případě evidentně Grenoble a Petrkov.

Toto znovuobjevení děl mladistvých let mne vnitřně ujistilo, že Reynkovo umění nemohlo zastarat a že přes kresby, které udivují čím dál tím větší publikum, Reynkovo pravé dědictví spočívá hlavně ve filozofii, něžném pohledu na život, který nás obšťastňuje svým pokojem a světlem.

Annick Auzimour

---

¹ Celonárodní stávky v zimě 1995, které paralyzovaly Francii po dobu několika týdnů.

² *Lune d'hiver / Luna zimní*, Grenoble, Bibliothèque municipale d'Étude et d'Information, (Městská studijní a informační knihovna) 13.12.1995-20.01.1996.

³ *Dvojí domov / Deux terres*, Praha, Francouzský institut v Praze, 16.11.1995-29.12.1995. *Temps de l'Avent. Scènes bibliques de Bohuslav Reynek. (Adventní čas. Biblické scény Bohuslava Reynka)*. Voreppe (Isère), Villa des Arts, 30.11.1995-28.12.1995.

⁴ *Œuvres – Dílo. Básnické dílo Suzanne Renaud v překladu Bohuslava Reynka*. (Romarin, 1995).

⁵ Kritické vydání kompletního básnického díla Suzanne Renaud bude dokončeno vydáním druhého dílu, *Stěžeje mlčení* (Romarin, 1999), ovšem nikoliv dvojjazyčné.

⁶ In A. Auzimour : *Henriette Gröll. Velká malířka. Žena*. (Romarin, 1997).